

Голокоз Н. В. *

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Стаття подає відомості про важливість використання тестових технологій на уроках української мови для перевірки якості навчальних досягнень школярів.

В останні десятиліття науковці й педагоги-практики шукають ефективні шляхи підвищення якості навчальних досягнень учнів. На сучасному етапі серед низки запропонованих шляхів важливу роль відіграє використання тестових технологій у педагогічному контролі. Тестовий контроль є відомою й широко розповсюдженою формою перевірки навчальних досягнень учнів. У його використанні накопичено чималий методичний досвід. У зв'язку із цим більшість учителів упроваджують у шкільну практику роботи тестування. Доречним воно буде й на уроках української мови, адже така технологія відзначається систематичністю, гарно вписується в загальну структуру уроку при вивченні та закріплення нового матеріалу, підвищує інтерес до навчання та відповідальність за його результати.

Нині оцінити діяльність учня, використовуючи класичну систему оцінки знань, умінь і навичок стає все важче й важче, відповідно учителі-словесники звертаються до тестових технологій. При цьому педагоги мають навчити учнів успішному виконанню тестових завдань різних тематичних типів, рівня складності та структури. Важливим є здійснення аналізу результатів тестування, з'ясування типових помилок, яких припускаються учні, та визначення шляхів їх усунення. Лише за такого підходу до впровадження тестових технологій відбуватиметься якісна перевірка рівня навчальних досягнень учнів, зокрема й на уроках української мови.

Питаннями підвищення якості знань учнів займалися такі науковці: А. Аношкін, Ю. Бабанський, Г. Корзнікова, К. Корсак, Н. Тализіна. Про об'єктивну оцінку навчальної діяльності школи писали: М. Барна, В. Беспалько, Ю. Васильєв, О. Гірний, М. Савчин, О. Шиян, Ф. Янушкевич; про важливість застосування тестових технологій на уроках української мови зазначали Л. Коваленко, Т. Манілова, В. Федоренко.

Мета статті – розкриття важливості використання тестових технологій на уроках української мови для перевірки якості навчальних досягнень школярів.

© Голокоз Н. В.

Сучасне педагогічне тестування – це стандартизований та об'єктивний метод контролю й оцінювання знань, умінь, навичок учнів, який визначає рівень підготовки та їх відповідність освітнім стандартам у конкретній галузі знання, – так вважає Л. Клименко [2].

Тест, як інструмент педагогічного оцінювання дозволяє:

- перевірити результати навчальних досягнень водночас із багатьох тем і розділів програми;
- об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу;
- створити для всіх учасників тестування рівні умови складання тестів;
- стандартизувати та автоматизувати процедуру перевірки результатів;
- охопити тестуванням велику кількість учнів [1].

Тестування є більш об'єктивною формою оцінювання навчальних досягнень учнів, оскільки тести проходять етап валідації. За допомогою тестування вчитель може легко і швидко відстежувати якість засвоєння кожним учнем навчального матеріалу, особливо тоді коли застосована комп'ютерна перевірка. А також дана форма оцінювання ставить учнів у рівні умови, використовуючи єдині процедуру та критерії. Тестові завдання однаковою мірою надаються до використання під час здійснення поточного, тематичного та підсумкового (зокрема й зовнішнього оцінювання) контролю, можуть пропонуватися учням із різними навчальними можливостями, тобто передбачати градацію завдань за ступенем складності, мати творче спрямування.

Складниками тесту є не всі завдання, а лише такі, які пройшли попередню фахову та статистичну експертизи й мають відповідні схвальні характеристики. Вони й називаються «тестовими завданнями». Тестові завдання – це компоненти, з яких складається весь тест [2]. Тільки якісні завдання забезпечують високу валідність і надійність тесту.

У «Методичних рекомендаціях щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в загально-освітніх навчальних закладах» (лист Міністерства освіти і науки України від 29. 12. 2006 № 19-795) зазначається: «Учителів-словеснику доцільно використовувати різноманітні тестові завдання під час проведення поточного й тематичного оцінювання, широко практикувати тестування не тільки як контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок школярів, але і як продуктивний навчальний прийом, відпрацьовувати в школярів навички виконання тестових завдань різної форми

й різного ступеня складності» [3].

При розробці змістового наповнення тесту з української мови має бути врахована необхідність перевірки навчальних досягнень учнів за такими рівнями класифікації когнітивної сфери (таксономія Бенджаміна Блума):

- знання;
- розуміння;
- застосування;
- аналіз;
- синтез;
- оцінювання [5].

На думку Л. Паращенко, застосування тестів орієнтовано на визначення рівня засвоєння ключових понять, тем і розділів навчальної програми, ступінь оволодіння вміннями, навичками тощо, а не констатацію наявності в учнів певної сукупності засвоєних знань [4]. Систематичне тестування стимулює учнів до самостійної роботи, підвищує їхній рівень підготовки, адже кожен учень усвідомлює, що його знання оцінюються постійно. Отже, тестування є якісним і об'єктивним засобом оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках української мови.

Використання тестових технологій на уроках української мови здійснюється в три етапи: теоретична й практична підготовка вчителя та учнів до проведення тестування, організація тестування, аналіз і корекція результатів. На першому етапі вчитель здійснює відбір або самостійно розробляє тестові завдання. Другий етап містить пояснення процедури, режиму, правил виконання тестових завдань, умов оформлення робіт, демонстрування алгоритмів виконання завдання, виконання тренувальних завдань. На третьому етапі здійснюється виявлення типових та індивідуальних помилок, що їх припустилися учні [3].

Підготовку школярів до виконання тестових завдань з української мови слід здійснювати насамперед за моделями, запропонованими Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти, оскільки вони розроблені відповідно до встановлених вимог, вони охоплюють усі головні напрями комплексної мовної підготовки школярів та репрезентують усі розділи чинної програми з української мови, передбачають виконання звичних для них різнотипних завдань, зокрема завдань на перевірку рівня засвоєння школярами лінгвістичної змістової лінії чинної програми, перевірку виробленості в них комунікативних умінь і навичок, тобто на визначення рівня засвоєння комунікативної змістової лінії програми. Можна використовувати для визначення навчальних

досягнень учнів з української мови й тестові завдання, котрі надруковані в різних фахових журналах, але вчителю варто бути дуже уважним до їх якості.

У Методичних рекомендаціях зазначається, що в навчальному процесі педагоги можуть використовувати тестові зразки, складені безпосередньо самим учителем, але за умови, що ці завдання відповідають головним вимогам щодо розробки методичних матеріалів такого типу, насамперед зведення до мінімуму можливості відгадування учнем відповіді. Також обов'язково слід передбачати запитання й завдання, які потребуватимуть активної розумової роботи школярів і передбачатимуть підготовку розгорнутої відповіді на них, тобто матимуть відкритий характер. Серед інших вимог до тестових завдань бажано також дотримати принцип відсутності в них неправильних написань [3].

Оптимальними формами тестування на даний час є як й роздрукований варіант, так й електронні тести. Такі форми дадуть можливість не лише підвищити ефективності набутих на уроках української мови знань, а й визначити рівень розумового розвитку і ступінь обдарованості в найрізноманітніших сферах діяльності. Для проведення електронного тестування варто використовувати комп'ютерні програми, що спрощує як перевірку результатів, так і час на його підготовку.

Отже, для перевірки якості навчальних досягнень учнів на уроках української мови педагогу-словеснику варто використовувати тестові технології, адже вони дають можливість отримати об'єктивну оцінку результативності роботи учнів.

Література:

1. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. 2008 р. : Інформаційні матеріали / Український центр оцінювання якості освіти: Уклад. : І.Л. Лікарчук (наук. ред.) та ін. – К., 2007. – 288 с.
2. Клименко Л. Зовнішнє тестування навчальних досягнень учнів / Л.Клименко // Доступний з <http://osvita.ua>
3. Методичних рекомендаціях щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах // Режим доступу до [www. mon. gov. ua](http://www.mon.gov.ua)
4. Парашенко Л. Тестування учнів у середній школі / Л. Парашенко, В.Леонський, Г. Леонська. – К. : Шкільний світ, 2009. – С. 12-16.
5. Специфікація тесту з української мови і літератури для зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів // Доступний з <http://testportal.gov.ua>